

§ 10 Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommissionens arbete - remiss från kommunstyrelsen

Dnr 2017/16-1.5.1.

Stadsdelsnämndens beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Petra Gardos Ek m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet.

Olov Lindquist (L) lämnade ett särskilt uttalande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2017-01-31.

Kommunstyrelsen har begärt yttrande med anledning av remissen Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm – lägesrapport av hållbarhetskommissionens arbete.

Stockholm stad inrättade 2015 en kommission för ett socialt hållbart Stockholm och detta ärende utgör en lägesrapport från kommissionens arbete. Kommissionen lämnar i samband med lägesrapporten fyra delrapporter som behandlar hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgares inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling.

Förvaltningen har tittat på delrapporterna utifrån stadsledningskontorets frågeställning.

Förslag till beslut

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Petra Gardos Ek m.fl. (M) lade fram ett förslag till beslut och föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Marianne Berg Ekbom (V) ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Reservation

Petra Gardos Ek m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet. och ansåg att stadsdelsnämnden skulle besluta att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföras;

Demokrati är kärnan i det svenska samhället och ska värnas och främjas. Genom delaktighet och inflytande skapar vi stadsdelar som håller ihop och som människor vill fortsätta bo i. För oss är det också viktigt att stadens skattemedel används på ett effektivt sätt. Att ta del av invånarnas syn på hur deras miljöer kan förbättras är viktigt för både politiker och tjänstemän. Vi politiker är valda för att representera våra väljare och göra tuffa prioriteringar å deras vägnar genom en förmåga att se till helheten när vi fattar beslut. Idag finns möjlighet för medborgare att engagera sig i och påverka politiska beslut som rör deras närmiljö genom att exempelvis insända medborgarförslag, delta i samråd eller ha en dialog med lokala företrädare under stadsdelsnämndens frågestund. I slutändan är det dock folkvalda politiker som har ansvaret att väga samman intressen och göra prioriteringar. Medborgarbudgetar riskerar att bli ett sätt att frånsäga sig det ansvaret och risken är påtaglig att engagerade sår intressen snarare än ett för stadsdelens invånare representativt allmänintresse blir styrande i processerna.

För att vara framgångsrik måste politiken ha en insikt om sina egna begränsningar. Människors vardag och samhällslivet i stort är mångfacetterat och komplext och styrs inte enbart av politiska beslut. Stadens och politikens roll kan och ska främst vara att skapa gynnsammast möjliga förutsättningar för fler jobb i nya och växande företag, attraktiva och trygga stadsmiljöer runt om i staden, samt social sammanhållning i starka civila gemenskaper. Vägen dit går genom att reducera den politiska detaljstyrningen av samhällsutvecklingen och människors och företags vardag. Genom att koncentrera det offentliga åtagandet till dess kärnuppgifter, minska regleringar och lätta skattetrycket frigörs människors egen initiativförmåga. En utveckling i motsatt utveckling gynnar inte sammanhållningen i staden.

andra verksamheter vilket både skapar arbetstillfällen och naturliga mötesplatser i stadsdelen. Vi ställer oss frågande till den till synes kritiska inställning till galleriornas inverkan på stadsbilden och anser att skrivningarna kring detta är minst sagt otydliga. Mer folkliv och naturliga mötesplatser, oavsett om de omges av vad förvaltningen kallar ”vinstintresse” eller ej, kan snarare utgöra förutsättningar för att öka det demokratiska deltagandet genom att ge möjlighet till aktiviteter och dialoger i anslutning till mötesplatser, butiker och caféer.

För att kunna frigöra mer resurser till kärnverksamhet anser vi att staden regelbundet måste ompröva arbetssätt och strukturer för att kunna hålla kostnader för byråkrati, administration och onödigt krångel nere. Inom upphandlingsområdet finns möjlighet att hålla nere kostnader och samtidigt hålla upp kvaliteten vid inköp av varor och tjänster så att stockholmarna får ut så mycket som möjligt av sina skattekronor. Alltför många och detaljerade krav i upphandlingar, så som sociala klausuler, driver dock upp kostnader och försvårar för många företag att kunna lägga anbud i en upphandling, vilket riskerar att ge sämre kvalitet för dyrare kostnad.

Särskilt uttalande

Olov Lindquist (L) lämnade följande särskilda uttalande, Den styrande majoriteten talar om ”en stad som håller samman” men prioriterar symboliska satsningar på råd, utskott och byråkrater samtidigt som konkreta satsningar på ytterstaden, exempelvis flyttar av stadens förvaltningar, skjuts upp eller ställs in.

De forskarrapporter som hållbarhetskommisionen har tagit fram är på det hela taget gedigna och intressanta och bidrar till vår samlade kunskap om Stockholm. Samtidigt kännetecknas den ideologiska utgångspunkten för hållbarhetskommisionens arbete av en statisk syn på individen, där den enskildes möjligheter att själv förändra sina livsvillkor inte berörs. Lösningar tänks genomgående ta formen av ytterligare politiska styrmedel, inte att undanröja de hinder som försvårar för människor att förverkliga sina livsdrömmar. Liberalerna menar att social hållbarhet förutsätter social rörlighet.

Majoriteten talar mycket om sociala investeringar som ett sätt att öka den sociala hållbarheten. Det faktiska arbetet med sociala investeringar har ännu inte lett till några resultat, och risken är stor att byråkrati och omständliga processer gör att de medel som har anslagits för sociala investeringar inte kommer till nytta.

Liberalerna föreslår att såväl lön som möjligheter till kompetensutveckling stärks för socialsekreterarna, framför allt i den sociala barn- och ungdomsvården, samt att lärarna får högre löner och större möjligheter att utföra sitt pedagogiska uppdrag. Det utgör konkreta satsningar som gör det möjligt för staden att höja kvaliteten i det stöd vi kan ge till varje barn att få en bra start i livet. På så sätt minskar vi skillnaderna i uppväxtvillkor och ökar varje stockholmares möjlighet att forma sitt eget liv.

Demokrati

Att medborgarna känner att de kan påverka sitt lokalsamhälle är viktigt för tilliten till demokratin. Alliansen arbetade under vår tid vid makten på många sätt för att öka medborgarnas inflytande genom medborgarförslag, boendedialoger, Järvalyftet och nya samrådsmekanismer.

Majoriteten har gjort ett stort nummer av de medborgardialoger och försök till medborgarbudgetering som har gjorts. Vi ser en stor risk i att man utlovar ett inflytande som inte egentligen finns, och därmed gör människor besvikna. Majoriteten lever heller inte alltid själv upp till sina högtflygande ambitioner. Dialoger med närboende när det gäller exempelvis modulbostäder för nyanlända har varit illa skötta och har skapat frustration hos de lokalboende att de inte får information om vad som händer och att deras synpunkter inte tas till vara.

Som påpekas på många håll i hållbarhetskommisionens delrapport *Medborgare med mandat* är det ett genomgående problem med medborgardialoger att de ger resursstarka och röststarka medborgare, ofta med på förhand mycket tydliga åsikter, ett oproportionerligt inflytande, och därmed att resultatet av processerna blir mindre representativt för åsikterna hos befolkningen i allmänhet. De förtroendevalda politikerna har ett ansvar att företräda samtliga medborgare och så länge problemen med ojämlikt deltagande inte är lösta finns det en gräns för hur mycket av beslutsfattandet som kan delegeras från förtroendevalda till deltagarstyrda processer. Det hindrar inte att man använder dialogprocesser för att ta in nya idéer eller få en bild av hur ett förslag kommer att fungera i verkligheten.

Rapporten för en diskussion om social representativitet, såväl när det gäller deltagare i medborgardialoger som när det gäller den kommunala förvaltningen. Risken med ett överdrivet stort fokus på social representativitet är att individen reduceras till egenskaper som andra har valt ut och lagt vikt vid. Social representativitet i en urvalsprocess när det gäller politiskt

beslutsfattande kan aldrig ges större tyngd än åsiktsrepresentativitet. Vad gäller representativitet inom förvaltningen är det självklart att staden ska sträva efter att vara en attraktiv arbetsgivare för alla oavsett bakgrund. Tillsättningar och befordringar ska ske strikt efter skicklighet och förtjänst.

Vi välkomnar satsningar för att skapa fler mötesplatser för föreningslivet och civilsamhället, något som är mycket efterfrågat. Vi välkomnar också projektet med en digital dialogportal som vi tror kan vara ett intressant sätt att stimulera medborgarna att dela med sig av sina idéer.

Skola

Högt ställda förväntningar och tydliga krav är grundläggande för att alla elever ska kunna lyckas i skolan. Precis som konstateras i delrapporten *Den lärande skolan* är det viktigt att skapa och upprätthålla en kultur med höga förväntningar, vilket har större betydelse för elever som saknar stöd hemifrån och förebilder som motiverar dem till att uppnå goda studieresultat.

För att försäkra sig om att krav och förväntningar efterlevs måste skolan utvärdera elevernas kunskaper. Tidiga utvärderingar gör att lärarna lättare kan upptäcka vilka elever som inte hänger med i undervisningen – och var man behöver sätta in stöd och hjälp.

Lärare och rektorer spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling. Satsningen på förstelärare och lektorer måste återupptas. Den avbrutna satsningen försvårar rekrytering och möjlighet att behålla skickliga lärare. Möjligheten att göra karriär inom läraryrket måste stärkas. Rektorer och skolledare måste kunna fokusera på att vara pedagogiska ledare.

Arbetsmarknad

Majoritetens 90-dagarsstrategi för unga är ett misslyckande. En bättre strategi för att få unga i arbete är att ge fler unga möjligheten till ett riktigt jobb. Det kan ske med olika former av lärlingssystem och yrkesintroduktion. Det är viktigt med samarbete med företag och andra organisationer i sysselsättningsarbetet. Genom sysselsättning bryts utanförskap och vägar in i samhället öppnas. Arbetet med att aktivt för människor från bidrag till jobb måste vara en prioriterad uppgift.

En funktionsnedsättning ska inte påverka ens möjligheter på arbetsmarknaden. Fler personer med funktionsnedsättning

borde anställas av staden och personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet som andra anställda att växa som medarbetare och utveckla sin kompetens och sitt ledarskap. Ett program bör tas fram för att kartlägga och åtgärda de utmaningar som personer med funktionsnedsättning möter i sin yrkesmässiga profession. Staden bör också samverka med företag och andra organisationer för att skapa fler praktikplatser, feriearbeten och möjligheter till arbete för personer med funktionsnedsättning.

Stadsbyggnad

En av de allra viktigaste frågorna för hållbar stadsbyggnad är att se till att bygga inte bara bostäder, utan bygga fungerande samhällsmiljöer. Vi ser gärna ett utökat arbete med analyser och ställningstaganden kring kulturmiljöer och socialt värdeskapande men vi anser att huvudfokus måste ligga på att faktiskt planera på det sätt vi redan bestämt att vi vill planera. Liberalerna anser att frågan om tillgång på förskole- och skolplatser är den allra viktigaste stadsplaneringsfrågan för en hållbar samhällsbyggnad. Trots riktmärken för förskoleplatser och skolplatser finns, trots uppdraget om barnkonsekvensanalyser i våra beslutsunderlag, misslyckas majoriteten systematiskt med att planera in förskolor och skolor kring våra utvecklingsområden. Därför kräver vi att det redan i startbesluten för detaljplanearbetet ska finnas en analys av förskole- och skolkapaciteten så att det samtidigt som det planeras för nya bostäder, planeras för nya utbildningslokaler.

Det är också helt nödvändigt att se större sammanhang än dagens detaljplaner för att få utväxling på föreslagna analyser kring hållbara stadsmiljöer. Vi behöver områdesplanera för att få in äldreboenden, idrottsytor, skolor, förskolor, lokal handel, arbetsplatser och kulturmiljöer på ett sätt som bildar en fungerande, trygg och inspirerande stadsmiljö.